

- зајакнување на здравствениот систем на Република Македонија, како би бил во состојба да одговори на се поголемото оптеретување на населението со кардиоваскуларни болести,

- Изработка на Национална стратегија за превенција, лечење и контрола на кардиоваскуларните болести (КВБ) во Република Македонија, 2014-2020 година.

ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Извршители на активностите на Програмата се:

- Министерство за здравство
- Универзитетската клиника за кардиологија Скопје
- Универзитетска клиника за детски болести Скопје
- Медицински факултети
- Општи, клинички и специјални болници
- Здравствени домови,
- Избрани лекари на примарно ниво на здравствена заштита,
- Институт за јавно здравје
- Центри за јавно здравје
- Професионални здруженија и невладини организации
- Државен завод за статистика
- Единици на локалната самоуправа

ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

За реализација на мерките и активностите предвидени со Програмата за превенција на кардиоваскуларните болести во Република Македонија за 2013 година кои имаат фискални импликации потребни се следните средства:

11.	Изработка на промотивен материјал за имплементирање на пушењето, здрава исхрана и физичка активност и негова дистрибуција до единците на локалната самоуправа	- Институт за јавно здравје	600.000,00
12.	Изработка на Национална Програма за исхрана и физичка активност на децата во предучилишните и училишните установи (деца на возраст до 15 год), која ќе се имплементира на локално ниво.	- Институт за јавно здравје - Универзитетска клиника за детски болести	400.000,00
13.	Изработка на информативни листови за ризиците од КСБ кои ќе бидат дистрибуирани до матичните доктори	- Македонско лекарско друштво (МЛД)	2.000.000,00
14.	Анализа на анкетните листови и утврдување на критични точки за подобрување на здравствениот статус на населението	- Институт за јавно здравје - Центри за јавно здравје	400.000,00
15.	Едукација на избраните доктори во врска со проценка на ризиците од КСБ	- Медицински факултет Скопје - Универзитетска клиника за кардиологија	400.000,00
16.	Изработка на регистар на пациентите со најтежки форми на генетска условена хиперлипидопропротеинија поради планирање средства за нивно лекување, односно сподено на очекуваните пореметувања на пушењето со крвно средство.	- Институт за јавно здравје - Универзитетска клиника за кардиологија - Универзитетска клиника за детски болести	600.000,00
17.	Едукација на неопходен кадар за интервентна кардиологија во согласност со условите критериуми (проширување на интервентната кардиологија и во ЈЗУ Завод за превенција, лекување и рехабилитација на кардиоваскуларни заболувања Схрид, ЈЗУ Клиничка болница Битола, ЈЗУ Клиничка болница Штип и ЈЗУ Клиничка болница Тетово)	- Универзитетска клиника за кардиологија - Медицински факултет Скопје	2.000.000,00
	ВКУПНО:		10.000.000,00

Програмата ќе се реализира во обем и содржина на средствата одобрени од Буџетот на Република Македонија за 2013 година во висина од 10.000.000,00 денари.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 41-9975/1-12
3 јануари 2013 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р Зоран Ставрски, с.р.

140.

Врз основа на член 16 ставови 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/2012 и 145/2012), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 3.1.2013 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА КАЈ НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2013 ГОДИНА

І. ВОВЕД

Туберкулозата сеуште претставува глобален медицински проблем пред се во неразвиените земји и земјите во развој. Денес, една третина од светската популација е инфицирана со туберкулозниот бацил. Кај 10% од инфицираните во текот на животот се развива болест. Според податоци на Светската здравствена организација, секоја година во светот се регистрираат над 8 милиони нови случаи со туберкулоза, а умираат над 2 милиони. Појавата на резистентните форми на туберкулоза и епидемијата на ХИВ/СИДА придонесе за зголемување на бројот на болните од туберкулоза во светот.

Во последните години во Република Македонија се бележи подобрување на епидемиолошката состојба со туберкулозата. Но, лошата социјално економска состојба поради невработеноста, сиромаштијата, стигмата, големиот број на хронични незаразни болести се фактори кои придонесуваат проблемот со туберкулозата и натаму да перзистира во Република Македонија. Ова ја наметнува потребата од постојана активност од надлежните институции одговорни за контрола на болеста.

Со цел за што поуспешна контрола на туберкулозата во Македонија, намалување на ризикот од ширење на инфекцијата, особено онаа предизвикана од рези-

Активност	Реализатори	Износ
1. Изработка национална стратегија за превенција, лечење и контрола на кардиоваскуларните болести (КВБ) во Република Македонија, 2014-2020 година	- Комисија за изработка на национална стратегија за превенција, лечење и контрола на кардиоваскуларните болести (КВБ) во Република Македонија, 2014-2020 година	400.000,00
2. Формирање на база на податоци за пациентите кои се опфатени со рехабилитациониот третман	- Универзитетска клиника за кардиологија - Завод за превенција, лекување и рехабилитација на кардиоваскуларни заболувања	120.000,00
3. Формирање на база на податоци за пациентите со ВСМ	- Универзитетска клиника за кардиологија - Универзитетска клиника за детски болести	120.000,00
4. Изготвување на Програма за примарна ангиопластика при акутен инфаркт на миокард со системско постепено, вклучување на нови центри во согласност со бројот на обучени лекари	- Универзитетска клиника за кардиологија	120.000,00
5. Периодични едукации на референтните кардиолози во врска со новите индикации за имплементација на сите типови на лејсмерки	- Универзитетска клиника за кардиологија - Македонско лекарско друштво	520.000,00
6. Изработка на прашалник кој ќе се дистрибуира во кардиолошките служби и службите на ИМП до средината на наредната година како би се изработил годишен извештај и пресметка за распространетоста на срцевата аритмија.	- Универзитетска клиника за кардиологија - Институт за јавно здравје	120.000,00
7. Воведување на единствена електронска база на податоци за сите лејсмерки служби во Универзитетската клиника за кардиологија како Референтен центар за лејсмерки	Универзитетска клиника за кардиологија	400.000,00
8. Обука за вклучување со дефибрилатор	- Универзитетска клиника за кардиологија	400.000,00
9. Континуирана обука на персоналот која е потребна за рано откривање на кардиоваскуларните заболувања (примарна здравствена заштита и итна медицинска помош)	- Универзитетска клиника за кардиологија, - Медицински факултет Скопје	400.000,00
10. Спроведување едукативни предавања во основните и средните училишта за значењето на исхраната, квалитетна исхрана и пушењето	- Центрите за јавно здравје	1.000.000,00

стентни соеви на *Mycobacterium tuberculosis*, спречување на коинфекција меѓу туберкулозата со ХИВ инфекцијата, неопходно е да се преземат сите расположиви превентивни мерки кои придонесуваат за рано откривање и спречување на болеста. Сепак, најдобра превентивна мерка е правилно и навремено лекување на секој болен од туберкулоза со што се прекинува ланецот на ширење на инфекцијата.

За сите активности планирани со Превентивната Програма за контрола на туберкулозата во Македонија одговорна е Централната Единица за контрола на туберкулозата од Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза.

II. АКТИВНОСТИ

1.1. Активно пронаоѓање на случаи на туберкулоза кај ризични групи со селективна радиофотографија

Со цел рано откривање на болните од туберкулоза и други неспецифични белодробни заболувања се врши селективно радиофотографско снимање на лица кај кои постои поголема опасност од заболување од туберкулоза. Тоа се лица кои спаѓаат во т.н. ризични групи: затвореници, болни во психијатриски болници, привремено раселени лица, бездомници, популација со поголема стапка на заболување од туберкулоза во однос на националата (Роми), подрачја со поголема стапка на заболување од туберкулоза, зависници од опојни дроги и сл.

Во 2013 планирани се следните радиофотографски снимања:

- 1200 лица кои спаѓаат во ризични групи: болни во психијатриски болници, затвореници во КПУ во Република Македонија, привремено раселени лица, зависници од опојни дроги и сл.

- 800 Роми од подрачјето на: Кочани и Велес, кои претставуваат ризична популација поради социјално економските услови на живеење.

- 300 лица по индикација (високообразовни установи, средни училишта, подрачја со зголемена стапка на заболување од туберкулоза.

- Селективното радиофотографското снимање го организира ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза со помош на:

- Министерство за правда-Управа за извршување на санкции при радиофотографско снимање во Казнено поправните установи;

- Одговорните во Психијатриските болници при радиофотографско снимање во психијатриски болници;

- Градоначалниците на општините при радиофотографско снимање на населението од одредена општина.

Министерството за правда, Управата за извршување на санкции преку одговорните лица во Казнено поправните установи, одговорните во психијатриските и други установи каде ќе се врши радиофотографско снимање имаат обврска да обезбедат поголема излезност на снимањето на лицата кои се сместени во овие установи.

Обврска на градоначалниците е да организираат дистрибуција на покани за радиофотографско снимање до домаќинствата врз основа на нивни списоци.

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

1.2. Дообработка на сомнителни РТГ

По извршеното радиофотографско снимање филмовите се развиваат во рентген лабораторијата на Институтот. Сите сомнителни рентгенолошки наоди дополнително се обработуваат.

Во 2013 година се планира со дообработка да бидат опфатени 230 лица. По извршената дообработка се изготвува Извештај.

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза.

2. Мониторинг-евалација и стручнометодолошка помош на здравствените установи кои спроведуваат превенција, дијагноза и лекување на болните од туберкулоза

ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза врши следење на работата на установите чија дејност е превенција, дијагностицирање и лекување на болните од туберкулоза, со цел преку надзор и стручно методолошка помош да се обезбеди подобрување на работата на истите. Тимот за мониторинг и евалуација го сочинуваат експерти од Институтот.

Предмет на мониторингот и евалуацијата се: организација на работата, обемот и квалитетот на стручната работа со болните од туберкулоза, спроведувањето на превентивни мерки, водење на целокупната медицинска документација за случаите со туберкулоза и сл.

Се мониторира и евалуира по два пати годишно работата на 8 установи и тоа: 2 болници, 6 диспанзери. Тоа значи дека на годишно ниво ќе се реализираат вкупно 16 посети во горенаведените установи.

За извршениот стручно методолошки надзор се изготвува Извештај со предлог мерки за надминување на идентификуваните проблеми за секоја установа посебно

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза.

3. Едукација на здравствени работници

Едукација на здравствени работници (лекари специјалисти, матични доктори и медицински сестри) за активности кои се однесуваат на превенција на туберкулозата: БЦГ вакцинација, туберкулинско тестирање, лекување на латентна туберкулозна инфекција, испитување на контакти, контрола на инфекцијата и други теми неопходни за градење на човековите ресурси за реализација на активностите сврзани со реализација на активностите од Правилникот за имунопрофилактика, хемиофилактика, лицата кои подлежат на овие мерки, начинот на изведување и водење на евиденција и документација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 65/2010)

Во 2013 се планира еден семинари со 40 учесници.

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза.

4. Лекување на нови и претходно лекувани болни од туберкулоза

За сите новозаболени и претходно лекувани болни од туберкулоза неопходно е да се обезбедат лекови од прва линија. Лековите се чуваат во Институтот од каде се дистрибуираат до сите диспанзери и стационари врз основа на потребување направено според бројот на болни кои ги лекуваат.

Успешното лекување на новозаболениите од туберкулоза е најважна превентивна мерка за спречување на ширење на туберкулозата и појава на резистентни форми на туберкулоза

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза.

5. Лекување на болни со резистентни форми на туберкулоза

Иако бројот на мулти и полирезистентни форми на туберкулоза во Република Македонија не е голем, сепак, неопходно е да се преземат сите превентивни мерки за спречување на појава на овие форми на туберкулоза. Нелекувањето на овие болни претставува мож-

ност за ширење на инфекција со тешки форми на болеста чие лекување трае најмалку 2 години со неизвесен исход и последици од лекувањето. Годишно, во Република Македонија се регистрираат 2-3 нови случаи на мулти или полирезистентна туберкулоза.

Резистентните форми на туберкулоза (мулти и полирезистентните) се лекуваат исклучиво во Институтот. Набавка и чувањето на лекови за овие форми на туберкулоза се врши од страна на Институтот врз основа на бројот на лица кои се лекуваат со нив.

Во 2013 година има потреба за лекување на 13 лица со резистентна форма на туберкулоза.

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза.

III. Очекувани резултати (индикатори на успешност)

Активностите во Програмата за превентивни мерки за спречување на туберкулозата кај населението во Република Македонија за 2013 година се очекува да биде реализирана 100% во секоја од планираните активности. Индикатори за успешност се процентите на реализираните индикатори за секоја планирана активност посебно, следени на квартално и годишно ниво.

IV. Потребни финансиски средства (обем, цена и вкупни средства)

Извор на средства за реализирање на планираните активности во Програмата за превентивни мерки за спречување на туберкулоза кај населението во Република Македонија за 2013 година е Буџетот на Република Македонија (табела-1).

Табела 1

Бр	Активности	Извршители	Индикатор	Единечна цена	Вкупен износ	Фреквенција на извештавање
1.1	Активно пронаоѓање на случаи со туберкулоза кај ризици групи со селективна радиофлуорографија	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	2300	300,00ден	690.000,00	квартално
1.2	Доброплата на сонителни РТТ наоди	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	230	2.950,00ден	678.500,00	квартално
2	Мониторинг и евалуација	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	16	7.200,00ден	115.200,00	квартално
3	Едукација на здравствени работници	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1	51.910,00ден	51.910,00	годишно
4	Обезбедување на лекови за лекување на нови и лежавни болни со туберкулоза	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза			2.464.390,00	годишно
5	Обезбедување на лекови за лекување на болни со резистентни форми на туберкулоза	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза			2.000.000,00	годишно
ВКУПНО:					6.000.000,00	

V. Средства – донации од глобален фонд-

Исто така независно од Буџетот на Република Македонија се предвидени и средства за предвидените активности финансирани од програмата на Глобален фонд за борба против ХИВ/СИДА, туберкулоза и маларија за периодот Јануари 01 – Декември 31, 2013 година (табела 2).

Проектот финансиран од Глобалниот фонд за борба против ХИВ/СИДА, туберкулоза и маларија (во понатамошниот текст ГФАТМ) – компонента туберкулоза (Рунда 10) во 2013 година има предвидено активности за сите 12 месеци. Во имплементација на активностите се вклучени Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза со мрежата од 17 АТД диспанзери и 3 специјални болници, како и 7 невладини организации кои работат директно со високоризичните групи.

За 2013 година предвидени се следниве активности:

Табела 2

Реден бр.	Предвидени активности	Буџет (ГФАТМ – ТБ) денари	Имплементатор
1	Практичен пристап кон респираторно здравје (ПАЛ)	10.424.500	Институт за белодробни заболувања и ТБ
2	Подобрување на бактериолошката дијагностика на туберкулоза	143.400	Институт за белодробни заболувања и ТБ, 17 диспанзери
3	Социјална поддршка за економски загрозените пациенти	6.650.000	Министерство за здравство
4	Следење и проценка на програмата за ТБ	397.775	Институт за белодробни заболувања и ТБ
5	Тренинг на лекари од ПЗЗ, специјалисти, лабораториски техничари, социјални работници, медицински сестри	7.813.905	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ
6	Мултирезистентна туберкулоза	3.168.000	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ
7	Заднички ХИВ/ТБ активности	53.057	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ, НВО ХЕРА
8	Активности за високоризични групи	343.000	НВО ХОПС, НВО ХЕРА, НВО МЕРЦ
9	Контрола на инфекција	1.111.465	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ
10	Активности за лобирање, комуникација и социјална мобилизација	3.595.800	Министерство за здравство, НВО Акцент, НВО Еликсир плус
11	Градење на врски во заедниците	564.398	Министерство за здравство, Македонски црвен крст
12	Грижа во заедницата	7.520.000	Министерство за здравство, Македонски црвен крст
13	Оперативни истражувања	533.700	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ
14	Менаџмент на програмата финансирана од Глобален фонд	8.580.000	Министерство за здравство

Вкупно: 50.899.000,00 МКД

VI. Извршители на Програмата

Извршители на програмата се ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза-Скопје, ЈЗУ Институт за белодробни заболувања кај децата-Козле и Диспанзерите за белодробни заболувања и туберкулоза во Македонија, и Институт по епидемиологија и биостатистика. Во имплементација на активностите финансирани од Глобален фонд се вклучени 7 здруженија на граѓани (НВО ХЕРА, НВО ХОПС, НВО МЕРЦ, НВО Акцент, НВО Еликсир Плус, НВО ЕЦДКОР и Македонски црвен крст).

VII. Доставување на Годишни извештаи и рокови

Секој извршител, податоците за своите реализирани активности тековно ги доставува до Централната единица на Институтот каде се обработуваат и се изготвуваат квартални извештаи. Кварталните извештаи се доставуваат до Министерството за здравство - Сектор за превентивна здравствена заштита, најдоцна 15 дена по завршување на кварталот.

Врз основа на кварталните извештаи, ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза изготвува Годишен извештај кој се доставува до Министерството за здравство - Сектор за превентивна здравствена заштита во првата половина на декември во тековната година.

VIII. Следење на реализација на Програмата (мониторинг и евалуација)

Реализацијата на програмата се следи временски: квартално и годишно, преку запраните квантитативни цели. Централната единица на ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза врши контрола на квалитетот на реализираните активности преку евалуација на доставените индивидуални информации од извршителите, врз основа на кои се изработуваат кварталните извештаи.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 41-9978/1-12
3 јануари 2013 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

141.

Врз основа на член 16 ставови 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“, бр. 43/2012 и 145/2012), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 3.01.2013 година, донесе

ПРОГРАМА „ЗДРАВЈЕ ЗА СИТЕ“ ЗА 2013 ГОДИНА

1. ВОВЕД

Кардиоваскуларните и респираторните болести се најчести заболувања кај населението како во светски рамки така и во Република Македонија.

Зголемиот крвен притисок, зголемени маснотии во крвта, дебелината, дијабетот, неправилната исхрана, недоволната физичка активност, злоупотребата на алкохол и тутун се најчести ризик фактори за настанување на кардиоваскуларните заболувања. Најзначајните ризик фактори за појава на незаразни болести, можат да се спречат и да се контролираат.

Масовните незаразни болести се водечка причина за смрт и инвалидитет широм светот.

Причинители на висока зачестеност на масовни незаразни болести во последните децении од дваесеттиот век и почетокот на овој век се значајните и брзи промени во начинот и стилот на живот на современиот човек. Најмногу се изразени промените во начинот на исхрана, нивото на физичка активност, зголемената употреба на алкохол и тутун. Во интеракцијата на физичката активност, храната, исхраната и на здравјето на луѓето, вклучени се следните релевантни аспекти: енергетската потрошувачка преку физичката активност како важна компонента на енергетската рамнотежа што ја определува телесната тежина.

Превентивните прегледи за навремена контрола на крвниот притисок, телесната тежина, одредување шеќер и маснотии во крвта се битен елемент за навремено спречување на појава на кардиоваскуларни заболувања.

Едукација на населението за потребата од навремени превентивни прегледи за контрола на сопственото здравје е битен фактор за рано откривање и спречување болести.

Параметри на здравјето кои е потребно да се следат се: крвен притисок, телесна тежина, висина, индекс на телесна маса, шеќер и маснотии во крвта. На граѓаните потребно е во исто време да им се даваат и конкретни совети за грижа за сопственото здравје како совети за промоција на здрави животни стилови, поддршка за откажување од штетни животни навики, за начинот на исхрана и заштитата од високите температури, важност на превентивните прегледи.

2. ПЛАНИРАНИ АКТИВНОСТИ ЗА ЗДРАВЈЕ ЗА СИТЕ

За подобра едукација на населението од потребата за навремени превентивни прегледи за контрола на сопственото здравје, а со тоа рано откривање на болест или спречување на нарушување на здравјето, програмата здравје за сите ќе се спроведува преку планирани мерки и активности координирани од Министерството за здравство и Институт за јавно здравје на Република Македонија.

Директни учесници ќе бидат здравствените работници од здравствените домови, а активно учество ќе земат и единиците на локална самоуправа.

Со Здравје за сите на сите граѓани им се можност да извршат бесплатен превентивен преглед и тоа независно од нивниот статус на здравствено осигурување.

Активностите се состојат во бесплатни лекарски прегледи, мерење крвен притисок, телесна тежина и висина, индекс на телесна маса, одредување шеќер и маснотии во крвта и други лекарски совети. Резултатите од мерењата ќе им бидат соопштувани на лице место.

При прегледите ќе бидат давани и совети за грижа за здравјето, начин на исхрана, заштита од високите температури, а ќе им се делат и промотивни печатени едукативни материјали за правилен начин на живот и исхрана.

Активностите ќе се спроведуваат на отворен и затворен простор во зависност од временските прилики, а за местото, денот и времето на спроведување на прегледите, наслението ќе биде известувано преку локалните медиуми и месните заедници.

Секој Здравствен дом треба да обезбеди по шест акции годишно во рурално подрачје.

Динамиката на спроведување на активностите ќе биде еднаш на два месеци и тоа по една акција во следните периоди - (од 01.01.2013 до 28.02.2013 год), (од 01.03.2013 до 30.04.2013 год), (од 01.05.2013 до 30.06.2013 год), (од 01.07.2013 до 30.08.2013 год), (од 01.09.2013 до 30.10.2013 год), (од 01.11.2013 до 31.12.2013 год).

Здравствените тимови ќе бидат составени од лекар, медицинска сестра и возач.

Нивната задача ќе биде да вршат превентивни прегледи во домашни услови на постари лица (хронично болни лица кој живеат сами, лица од рурални средини) или на посебни пунктови.

Резултатот од анализата ќе се евидентира во евидентен лист и доставува до Институт за јавно здравје на Република Македонија.

1. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Целта на програмата е активен пристап до граѓаните од руралните средини, контрола на нивното здравје навремено и соодветно лекување и препораки за превенција на здравјето.

2. ПРИПРЕМНИ АКТИВНОСТИ ЗА ИЗВРШИТЕЛИТЕ

За време на припремните активности за целосно и навремено спроведување на програмата ќе се организираат средби со одговорните лица на здравствените установи – извршители на активностите. Воедно навремено ќе се обезбедат потребните медицински материјали, промотивни материјали и друг потребен инвентар. За таа цел ќе се спроведат следните активности:

- Список со одговорни лица по здравствени установи и нивни телефонски броеви.

Координатори на активностите се Здравствените домови за територијата на своето подрачје.

- Календар со локалитети за поставување на пунктови за вршење на превентивните прегледи (на два месеци).

- Евидентен лист за индивидуалниот превентивен преглед, со содржината за антропометриските мерења за определување на индексот на телесна маса, мерење на нивото на шеќерот и холестеролот во крвта, и крвниот притисок.

- Набавка на апарати за анализа, ленти за одредување на шеќерот и холестеролот во крвта и ланцети.

- Внесување на податоците од анкетните листи во постоечкиот софтвер.